

Đời pháo

THU NGUYỆT

Đã một thời anh tôi giàu có, đã một thời anh tôi đẹp trai, đã một thời anh tôi hào hoa phong nhã, đã một thời... Chắc đời người ai cũng có những "đã một thời..." lóe lên như vậy. Đó là những làn sóng qui luật của dòng đời, và con người như những bọt sóng trên dòng trôi ấy. Những làn sóng cứ duềnh chúng ta lên và dụi chúng ta xuống, lan tỏa, vô tư, triền miên...

Anh tôi sinh ra đã rơi nhằm một làn sóng lớn. Làn sóng ấy là cơ nghiệp đã được chuẩn bị chu đáo của ba tôi dành cho anh. Vậy rồi, với tất cả những đức tính tốt bẩm sinh: Sự hào phóng kiểu công tử Bạc Liêu, tính trung thực bất cần, lòng thương người nông nổi... Anh tôi lăn một vòng số mệnh. Cuộc đời ban cho những đức tính ấy của anh một sự nghèo khó vô tận.

Xa quê không bao lâu mà khi về thăm nhà, gặp lại anh, tôi bàng hoàng xa xót! Anh gầy rộc. Trăm ngàn thứ bệnh thừa cơ tấn công vào những năm tháng ngắc ngoải vật lộn với những bữa cơm tưởng như không thể làm cho con người ta có thể sống được. Thế nhưng người ta vẫn sống nhờ những bữa cơm như thế, bởi sự chết không chỉ đơn giản là thiếu cái ăn. Màu da vốn không đen của anh, qua những ngày vất vả quá sức, giờ cháy nắng tạo nên một màu sắc thâm thâm...

Rồi những tờ vé số cứ rút rìa anh đến hàng xóm cũng phải xót ruột. Anh vét tất cả những đồng tiền ít ỏi của mình, nhịn ăn, nhịn mặc, nhịn cả thuốc lá... để mua những niềm hy vọng xanh đỏ, mong manh hình chữ nhật...

Tôi ray rức thắc mắc không biết trong vài phút hiếm hoi buông xuống những mệt nhọc vất vả quá tải hằng ngày, rời khỏi sự tập trung nhọc nhằn vào hai bàn tay bàn chân cật lực, nghĩ đến cái thân này của mình... thì anh nghĩ gì? Có lẽ anh chỉ còn biết nhớ đến những tờ vé số vô vọng...

Chị dâu tôi kể lại: Anh ấy chẳng bao giờ nhắc đến những năm tháng vàng son của mình. Trong những bữa nhậu, khi mà chất men kích thích người ta khoe khoang đến những cái quý giá nhất, tự hào nhất của mình để an ủi cho cái thực tế thảm thương mà mình đang ngập lặn... thì y như rằng anh nhắc đến tôi:

- Đứa em gái của tui...

Chao ôi ! Nếu như mà được nghe những lời kể của anh về tôi thì chắc tôi cũng há hốc mồm ra mà nghe như ngày bé tôi thường nghe những chuyện thần thoại.

Tôi thua! Cái kiến thức về tâm lý con người mà tôi tích góp được hòng làm vốn cho sự nghiệp viết lách của mình hình như chẳng hề xơ rở lại gần được với anh, với những người nghèo ngoại hạng ở quê tôi. Là một người nhu nhược, kém chịu đựng, dễ đầu hàng, tôi nghĩ: sống như vậy còn khổ hơn là chết. Có khi nào họ nghĩ đến việc tự tử chết đi cho khỏe thân không? Sống làm gì một cuộc sống tối tăm đày đọa, khổ sở như vậy? Tôi mang ý nghĩ đó hỏi khéo anh tôi thì được anh trả lời:

- Còn con cái, mình đã tạo ra nó thì phải nuôi nó chớ, bỏ lại cho ai? Còn cha mẹ đã sinh ra mình, còn những người thân...

Thế thì những người mồ côi, dui mù, tàn tật, ăn xin đầu đường xó chợ, tứ cố vô thân, không vợ con, cha mẹ, người thân... Họ sống làm gì? Tôi đem câu này hỏi những người không có khả năng gọi là đóng góp cho xã hội (khác với những người luôn có ý nghĩ tự hào rằng mình sống là để đóng góp cho xã hội, làm lợi ích cho cuộc đời này) thì được trả lời:

- Sống cực nhọc, nhưng dù sao thì cũng biết nó như thế nào rồi, và cũng đã chịu đựng được, còn chết thì chưa biết nó ra làm sao cả, nhưng chắc là khủng khiếp lắm!
- Chết à? Ai mà chẳng có phần, sống cho hết đã, vội vã làm gì!
- Có mặt trên đời thì sống thôi, không nghĩ gì cả!

Ngoài những mục đích sống của nhiều hạng người khác nhau, còn vô vàn lý do để thiên hạ sống. Có người sống vì bản năng, sống vì những ước mơ xa xôi, huyền hoặc, bằng những niềm tự hào xa lơ xa lắc, bằng những trách nhiệm, bổn phận tưởng tượng... Tóm lại là khi không còn khả năng THAM cái gì khác hơn thì con người cũng còn một cái tham cuối cùng đó là tham sống - dẫu sống chỉ là một sự đày đọa! Mới hay cái chữ NGHIỆP của nhà Phật thật thâm sâu.

Bổn phận, trách nhiệm đối với gia đình, người thân... là lý do của anh tôi (còn mọi người có cần cái trách nhiệm ấy không thì đó là chuyện khác). Tôi là niềm an ủi tự hào của anh tôi (còn tôi có xứng đáng để anh tự hào không thì đó lại là chuyện khác. Bởi vì nếu không là tôi thì cũng là một ai đó trong giòng họ đông đúc của tôi, kể từ đời chúng tôi ngược lên đến đời Nguyễn Huệ... chắc chắn phải có một người nào đó cho anh vịn vào mà tự hào, bổ sung thêm lý do để sống) Rồi những tờ vé số - những tờ vé số như những liều thuốc phiện, rút rìa, ăn ruồng lạng lẽ và tàn nhẫn từng miếng, từng miếng mảnh đời tươi tắn còn lại của anh. Những niềm hy vọng xanh đỏ mong manh ấy như những đôi cánh kỳ quặc, hàng ngày cứ nâng anh lên và hất anh xuống, vậy mà anh vẫn cứ cố bám vào đôi cánh ấy, hình như con người trên hành tinh này bẩm sinh là thích nhào lộn trong vòng quay của số phận.

Năm này qua năm khác, tháng này qua tháng kia, ngày lại ngày, anh tôi đã sống như vậy. Và mỗi độ xuân về, anh thân nhiên đốt pháo.